

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Народному депутату України

М. М. ПАПІЄВУ

№ 16821/0/2-16 від 14.11.16

На № 11/10-917

від 21.10.2016

Шановний Михайле Миколайовичу!

Розглянувши Ваш запит, оголошений на засіданні Верховної Ради 21 жовтня 2016 р., стосовно порушення законодавства щодо обліку дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та вилучення із статистичної звітності 12 тис. дітей зазначеної категорії, які походять з окупованих територій та районів проведення антитерористичної операції, повідомляємо.

За даними 2013 року на тимчасово окупованій території України та в населених пунктах Донецької і Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, проживає понад 11,5 тис. дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. У переважній більшості це діти, законні представники яких (опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі) прийняли рішення не переїжджати в інші населені пункти України.

За інформацією служб у справах дітей обласних, Київської міської держадміністрацій, на 1 січня 2016 р. кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, що прибули з населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, тимчасово окупованої території, становила 1 797 осіб, з них 797 дітей перебували під опікою чи піклуванням, 377 – у прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, 566 – у закладах для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, 45 – у закладах соціального захисту дітей, 12 дітей – в інших формах влаштування.

Інформація про вилучення з Єдиної інформаційно-аналітичної системи (ЄІАС) "Діти" даних про дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які походять з окупованих і тимчасово не підконтрольних українській владі територій, є безпідставною. Електронні картки дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які набули статусу до початку проведення антитерористичної операції у населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, збережені в ЄІАС "Діти" з правом доступу до них посадових осіб Мінсоцполітики та служб у справах дітей відповідних обласних (Донецької і Луганської) держадміністрацій. На не підконтрольних українській владі територіях ЄІАС "Діти" не функціонує.

У грудні 2014 р. проведено удосконалення СІАС “Діти” в частині обліку дітей, переміщених з тимчасово окупованої території або з районів проведення антитерористичної операції, зокрема, забезпечено ведення обліку дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, переміщених із тимчасово окупованої території або району проведення антитерористичної операції, службами у справах дітей за місцем їх виявлення, редагування інформації в електронних облікових картках дітей, необхідної для подальшого забезпечення захисту їх прав та інтересів, формування звітності щодо такої категорії дітей. У зв’язку з цим внесено відповідні зміни до Порядку ведення службами у справах дітей обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Крім того, Законом України від 26 січня 2016 р. № 936-VIII “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми” було визначено поняття “дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах”, згідно з яким до цієї категорії віднесено дітей, які потрапили в умови, що негативно впливають на їх життя, стан здоров’я та розвиток внаслідок воєнних дій чи збройних конфліктів. Тобто діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, в обставинах воєнних дій чи збройних конфліктів також вважаються дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах.

За щоквартальною інформацією служб у справах дітей обласних, Київської міської держадміністрацій, станом на 1 липня 2016 р. набули статусу позбавлених батьківського піклування 77 дітей, батьки яких не можуть виконувати свої батьківські обов’язки з причин, які неможливо з’ясувати у зв’язку з проведенням антитерористичної операції або тимчасовою окупацією.

Інформація про дітей, взятих на облік з усиновлення або усиновлених, місцем походження яких є окупована чи тимчасово не підконтрольна українській владі територія, надається за даними з централізованого обліку; про влаштування дітей у прийомні сім’ї та дитячі будинки сімейного типу протягом 2012–2016 років надається відповідно до форм державної статистики та оперативних щоквартальних форм, що узагальнюються Мінсоцполітики (додатки 1–7).

Відповідно до Правил перетинання державного кордону громадянами України виїзд з України дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які не досягли 16-річного віку, зокрема тих, що проживають (перебувають) у районах проведення антитерористичної операції, попередньо повинен бути погоджений із службою у справах дітей відповідної місцевої держадміністрації або міської (за винятком міст районного значення) ради.

Мінсоцполітики не володіє інформацією щодо персональних даних дітей, які виїхали за кордон, у тому числі в Російську Федерацію. Крім того, жодна форма державної статистики та оперативних даних не передбачає збору та узагальнення такої інформації.

Згідно із Законом України “Про захист персональних даних” поширення персональних даних без згоди суб’єкта персональних даних або уповноваженої ним особи дозволяється у випадках, визначених законом, і лише (якщо це необхідно) в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Федерації з не підконтрольних Україні територій виїхало 22 прийомні сім'ї (в яких виховується 27 дітей) і 8 дитячих будинків сімейного типу (в яких виховується 60 дітей).

Підстави для визначення одним із показників щорічної оцінки соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 856, показника "кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на 10 тис. дитячого населення" полягають в наступному.

Відповідно до статті 164 Сімейного кодексу України особи позбавляються батьківських прав, якщо вони: не забрали дитину з пологового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я без поважної причини і протягом шести місяців не виявляли щодо неї батьківського піклування; ухиляються від виконання своїх обов'язків з виховання дитини; жорстоко поведуться з дитиною; є хронічними алкоголіками або наркоманами; вдаються до будь-яких видів експлуатації дитини, примушують її до жебракування та бродяжництва; засуджені за вчинення умисного кримінального правопорушення щодо дитини. Щороку в Україні близько 10 тис. дітей залишаються без батьківського піклування.

Вагомими причинами таких явищ є те, що на місцевому рівні практично не надаються послуги з підтримки сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, і на недостатньому рівні ведеться робота з надання таким сім'ям вчасної допомоги. Аналіз, який чітко відображає причинно-наслідкові зв'язки між явищем соціального сирітства та відповідальністю органів влади, знайшов відображення у Національній стратегії профілактики соціального сирітства на період до 2020 року, затвердженій Указом Президента України від 22 жовтня 2012 р. № 609.

Проте після введення в дію цього показника, за відомостями деяких облдержадміністрацій, зокрема тих, рейтингові показники яких є найнижчими (наприклад, Житомирська область), стало спостерігатися свідоме заниження числа виявлених дітей, які мають право на встановлення відповідного статусу.

Додаток: на 7 арк.

З повагою

Віце-прем'єр-міністр України

Павло РОЗЕНКО

